

www.galarna.si

Nancy Newman: *Raising Passionate Readers:
5 Easy Steps to Success in School and Life*

Prevod: Anja Bakan

Copyright © 2014 by Nancy Newman

© za Slovenijo: Hiša knjig, Založba KMŠ 2017

Vse pravice pridržane.

Brez predhodnega pisnega dovoljenja je prepovedano uprizarjanje, reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem, javnim interaktivnim dostopom ali shranitvijo v elektronski obliki.

Oblikovanje naslovnice: Sandra Pohole, K8 dizajn

Izdajatelj: HIŠA KNJIG, ZALOŽBA KMŠ

Za založbo: Matjaž Kotnik

Naklada: 500 izvodov

Distribucija: Avrora AS d. o. o.,

p. p. 168, 4290 Tržič

Tel. +386 (0)59 932 107

www.galarna.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

028(035)

NEWMAN, Nancy, 1944-

Vzgajanje strastnih bralcev : 5 preprostih korakov do uspeha v šoli in življenju / Nancy Newman ; [prevod Anja Bakan]. - Maribor : Hiša knjig, Založba KMŠ, 2017

Prevod dela: Raising passionate readers : 5 easy steps to success in school and life

ISBN 978-961-7015-01-0

COBISS.SI-ID 91212545

Nancy Newman

**VZGAJANJE STRASTNIH
BRALCEV**

5 preprostih korakov do uspeha v šoli in življenju

Za mojega moža, H. H. E.

KAZALO

KDO SEM IN ZAKAJ SEM NAPISALA TO KNJIGO	3
MOČ STARŠEM!	13
POZABITE NA ZMOTE O BRANJU!	19
PRVI KORAK:	33
DRUGI KORAK:	55
TRETJI KORAK:	73
ČETRTE KORAK:	101
ČETRTE KORAK ... NADALJEVANJE:	127
PETI KORAK:	147
ŠE ZADNJA BESEDA NA TEMO STRASTI DO BRANJA	167

PRVI DEL:
OSNOVNI PODATKI

UVOD:

KDO SEM IN ZAKAJ SEM NAPISALA TO KNJIGO

Plameni so švigali iz smetnjaka, okrog katerega so kričali dijaki in v ogenj metali zmečkan papir. Poklicala sem na pomoč in prihitel je hišnik z gasilnim aparatom v roki. Pena je zadušila ogenj, jaz pa sem bila še vedno obupana. Pri mojih urah angleščine, ki sem jo poučevala na srednji šoli, je vladal takšen kaos, da sem se počutila bolj kot policistka kot pa učiteljica. Večina mojih šestnajstletnih dijakov je komaj znala brati, jaz pa nisem vedela, kako naj jim pomagam.

Pisalo se je leto 1965. Bila sem novopečena učiteljica, stara dobrih dvajset let in začela sem poučevati na šoli v New Yorku. Bila sem polna idealov in odločena, da bom v življenju mladih pustila svoj pečat. Nato pa sem trčila ob na videz nepremostljivo oviro, s katero se nisem znala spopasti – prav tako kot številni sodelavci.

Včasih sem se zazrla v jezne, kujave obraze svojih najstniških učencev in v njih iskala sledi šestletnikov z iskrivimi očmi, kakršni

so v vrtcu nedvomno bili. Čisto vsak otrok, kar sem jih spoznala, je oboževal knjige in je komaj čakal, da se bo naučil brati. Zakaj sta te mladostnike minila strast do knjig in zagon za učenje? Kaj se je zgodilo z njihovo željo po branju in prekipevajočo vedoželjnostjo?

Ta vprašanja so se mi vedno znova podila po glavi, medtem ko sem se teden za tednom mučila, da bi v svojih dijakih obudila vnemo za branje. Kljub vsemu pa nisem zmogla premagati njihove brezbriznosti, včasih že celo sovražnosti. Čez čas sem se pobrala s tiste mestne srednje šole in se zaposlila na kolidžu v enem od bližnjih okolišev kot izvajalka programa za dvig ravni bralne pismenosti odraslih.

Zdaj, ko se mi ni bilo več treba ukvarjati z disciplinskimi vprašanji, sem pričakovala, da bom kot učiteljica učinkovitejša. Toda študentje so mi s svojimi praznimi pogledi, glasnim in pogostim zehanjem ter na hitro napisanimi eseji kmalu jasno pokazali, da tudi njim nisem prišla do živega. Naslednje tri semestre sem počela vse, česar sem se lahko domislila, samo še ognjemeta nisem priredila v učilnici, samo da bi jim vzbudila zanimanje za domače branje. Nič ni delovalo. Študentje so prihajali k mojim uram samo zato, da opravijo svojo dolžnost, niti malo pa si niso prizadevali, da bi izboljšali svoje znanje jezika. Hoteli so samo pozitivno oceno.

Proti koncu tretjega semestra na kolidžu pa me je nenadoma prešinilo, v čem je težava. Študentje niso marali knjig, ker je bilo pisno besedilo zanje vir nejevolje, ne pa koristen pripomoček. Če sem jim hotela priučiti večšine, ki so jih potrebovali, mi ni prestalo drugega, kot da spremenim njihov *pogled* na branje in pisanje. Morali so spoznati, da so besede lahko zabavne.

Silno sem si želela preizkusiti nov pristop, zato sem odšla z oddelka za angleščino in se pridružila skupini enako razočaranih predavateljev, ki so zasnovali poskusni program za študente, ki »ne dosegajo standardov«. Pouk je potekal v bivalnikih, ki so jih posebej za to pripeljali na parkirišče, namenjeni pa so bili študentom, med katerimi so se znašli osemnajstletniki, ki so bili tik pred tem, da opustijo šolanje, nekdanji prestopniki iz lokalnega prehodnega doma in veterani iz vietnamske vojne, ki so se želeli še enkrat preizkusiti med šolskimi klopmi.

Na sončno jesensko jutro so se študentje spravili k prvi učni uri v bivalniku in se živčno posedli. Predstavila sem se, oznanila, da nameravam ukiniti tradicionalni tihi dogovor med učencem in učiteljem (jaz se bom pretvarjala, da poučujem, vi se boste pretvarjali, da se učite), in rekla, da jim ne bom dajala pisnih nalog, dokler se ne bomo v predavalnici o pisanju *pogovorili*. Zatem sem zbrane vprašala, zakaj so se vpisali na kolidž.

Študentje so bili sprva sumničavi zaradi mojega neobičajnega uvoda, da sploh ne omenjam svojih dolgih kit, kavbojskega krila z resicami in pisane majice vozlanke (ne pozabite, da so bila to šestdeseta). Zatem so mi drug za drugim postregli s pojasnilom, ki naj bi ga po njihovem mnenju pričakoval učitelj angleškega jezika. A jaz jih nisem bila pripravljena tako hitro spustiti iz primeža, od njih sem hotela več iskrenosti, zato sem se šalila in jih dražila in tako odkrito govorila o svojem življenju, da so se mi počasi začeli odpirati. Ko je čokat veteran, star kakšnih trideset let, priznal, da že od nekdanj črti pouk angleščine, je skupina ob njegovi odkritosrčnosti obnemela. Nato se je iz ozadja oglasila mila ženska in dejala: »Od nekdanj sem sovražila učitelje angleščine,« in vsi so se zasukali na stolu in se zastrmeli vanjo. V naslednjem hipu so si ljudje vsevprek izmenjevali grozljive zgodbe o učiteljih in šoli,

svoje izkušnje o neuspehu in zadregi, in to vse od prvega razreda naprej.

Osupla nad vsem izlitem žolčem tistega dne sem ugotovila, da se moji študentje resda razlikujejo po starosti, rasni in etnični pripadnosti, po višini dohodka in po okolju, od koder izvirajo, vendar imajo eno skupno točko: vsi so se že v zgodnjem otroštvu soočili s težavami pri branju. V osnovni šoli se niso zmogli naučiti tekoče brati, kar je načelo njihovo samospoštovanje, jim zatrlo ljubezen do knjig, jih zavrlo na učni poti, vse to pa je zahtevalo svoj davek na vseh področjih njihovega življenja. Eden od njih je to opisal takole: »Mislil sem, da sem preneumen in da se ne morem naučiti brati, zato so knjige postale moje sovražnice. V šoli sem se počutil kot prava zguba in ob prvi priložnosti opustil šolanje – za kar pa plačujem že vse odtlej.«

Študentom sem podala svoje mnenje o pisnem jeziku, ki je lahko vir frustracij, in začela raziskovati, kje utegnejo tičati vzroki, da so se težko učili branja. So njihovi starši doma govorili knjižno, mogoče v narečju ali v tujem jeziku? So obiskovali dodatne ure pri usposobljenem strokovnjaku za učenje branja? Jih je kdo spodbujal k branju? So doma imeli knjige in revije? So imeli drugi družinski člani težave z branjem? So jih v otroštvu vodili v knjižnico? Študentje so tako postopoma začeli spoznavati, da za njihove težave z branjem ni krivo pomanjkanje inteligence, temveč kombinacija drugih dejavnikov, nakar so med predavanjem dobesedno zaživele. Bilo je, kot da sem pritisnila gumb v njihovih možganih; zdeli so se tako rekoč omamljeni od lastne sposobnosti, da v razredu ubesedijo svoje misli.

Našla sem odgovor na prvi del uganke: bojazen zaradi težav z branjem že takoj na začetku šolanja je bila kriva, da so se moji

študentje odpovedali knjigam in se nehali posvečati šoli. Zdaj, ko so se torej v predavalnici počutili lažje, so se otresli spon in se vključili v pogovor.

Kaj kmalu smo se znašli sredi razgrete, burne, na trenutke hripave debate o družbenih in gospodarskih prednostih, ki jih prinaša obvladovanje zbornega jezika, ter o povezavi med jezikom in mislimi, jezikom in posameznikovo identiteto, jezikom in družbenim slojem, jezikom in raso ter jezikom in močjo.

»Hej, zakaj mi ni nihče povedal, da gre pri branju in pisanju za razmišljanje in da je razmišljanje zabavno?« je nekega dne bleknil eden od študentov.

Ob tej pripombi sem ugotovila še nekaj pomembnega: ko gredo otroci v prvi razred, knjige in branje povezujejo z užitkom. A opismenjevanje je tako dolg, počasen in težaven proces, da začnejo branje povezovati z garanjem in domačimi nalogami, povsem pa pozabijo, da so knjige vir zabave. To miselnost sem poskušala spremeniti, zato sem jim na začetku ure vedno brala, izbirala sem pesmi ali krajše delčke romanov, ki so bralca pritegnili, razkačili, zabavali, mu vzeli dah ali pa spravili v smeh.

Zatem sem študentom rekla, naj pišejo: »Naj vas pravopis ne skrbi,« sem jim dejala. »Preprosto poskusite izliti na papir svoje srce.« Zdaj, ko so jezik začeli videti kot uporaben pripomoček, ne pa kot sovražnika, so se pri svojih nalogah resnično potrudili – in prvič v življenju so okusili užitek osredotočenega izražanja misli. In ko so si končno želeli preliti svoje misli in čustva na papir, sem jim lahko pomagala, da so se spopadli s težavami pri črkovanju in pravopisu, ki so jih hromile v osnovni šoli.

V prihodnjih semestrih sem poskušala svoj pristop še izpiliti, toda osnovna metoda je ostajala nespremenjena: omilila sem tesnobo študentov, kar zadeva branje in pisanje, in spodbujala njihovo samozavest v predavalnici, tako da so se popolnoma posvetili delu. Zatem sem obudila njihovo ljubezen do besed in knjig, tako da sem jim prebirala čudovita besedila in jih spodbujala, naj se pri pisnem izražanju zabavajo. Potem ko so dobili zagon za napredek, sem jim pomagala izboljšati njihove jezikovne spretnosti.

Ta učiteljska izkušnja me je navdala z neverjetno energijo. Na lastne oči sem videla, kako so se ljudje iz zadržanih, z dolgotrajnih, sovražno nastrojenih študentov prelevili v zagnane učence, ki so razumeli, da jezikovne spretnosti prinašajo veselje in moč.

Preselimo se v sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko sem postala mama. O dojenčkih nisem vedela tako rekoč ničesar, a bila sem odločena, da bom sina obvarovala pred bralnimi težavami, ki so pestile moje nekdanje študente, še zlasti ker smo imeli v družini tudi osebe z disleksijo. Kljub pomanjkanju izkušenj z novorojenčki sem bila trdno prepričana, da mi bo uspelo, kajti o otrocih sem vseeno vedela dvoje:

- 1.** *Dojenčki nagonsko, iz čistega veselja uporabljajo jezik (oziroma glasove) in so skoraj nenasitno vedoželjni – igrajo se, da bi se česa naučili, hkrati pa se prek igre učijo.*
- 2.** *Branje je za začetnike težavno, prijetno pa postane šele potem, ko otroci osvojijo osnove in se tako izurijo, da branje ne zahteva posebnega truda.*

Postavila sem si torej dva cilja, in sicer sem želela okrepiti sinovo prirojeno veselje do jezika in učenja, ob vstopu v šolo pa sem mu želela pomagati, da bo dovolj vadil in tekoče bral.

Z mislijo na ta dva cilja (in gorečo željo, da se zamotim) sem svoj učiteljski pristop sproščeno prenesla v domače okolje, kar je v bistvu pomenilo, da sem v običajni vsakdanjik vnesla nekaj preprostih opravil. Za začetek sem iskala priložnost, da besede uporabljam v igri, tako da sem kramljala, se spakovala, pela, glasno brala in si izmišljevala zabavne rime in pesmice. Sinovo željo po učenju sem negovala tako, da sem ga spodbujala k igri in raziskovanju njegove okolice. Ko je šel v prvi razred, sem krepila njegovo navdušenje nad knjigami, s tem da sem mu brala in poskrbela, da je čim bolj sproščeno in udobno bral še sam. Poleg tega pa sem ga obvarovala pred pretiranim posedanjem pred televizijo ali računalnikom, zato da bi mu prešlo v navado, da se lahko zamoti tako s knjigami kot tudi tehnološkimi napravami.

Ko sem dobila še drugega in tretjega sina, sem z obema že od njunega rojstva počela popolnoma enakih pet stvari. In kakšen je bil rezultat? Mlajša dva sta sicer s težavo brala in večino osnovne šole zaostajala za sošolci, toda vsi trije fantje so odrasli v zagrete bralce in odličnjake.

»Kaj počneš s svojimi otroki?« so me čisto vsakič spraševali drugi starši, ko so opazili, s kakšno vnemo berejo moji sinovi.

»No, zabavamo se,« sem odgovarjala brez premisleka.

»Ne, resno mislim, Nancy. V čem je tvoja skrivnost?«

Moja skrivnost je bila to, da sem s sinovi zavestno delila svoje

veselje do besed. Toda kadarkoli sem to povedala drugim, sem naletela na dvom.

»Otroke dandanašnji težko pripraviš do branja,« so govorili. »Knjige se ne morejo primerjati s tehnologijo.«

Kamorkoli sem pogledala, se je vedno našel kdo, ki je vztrajal, da je vzgojiti bralca »nemogoče«.

Vedela sem, da to ne drži. A ker je moj pristop temeljil na lastnih učiteljskih in tudi materinskih izkušnjah, nisem imela nobenega oprijemljivega dokaza, da deluje.

Medtem ko sem sama iskala odgovore glede otrok in branja, pa je skupina nevroznanstvenikov, akademikov, psihologov, biologov in strokovnjakov za opismenjevanje vseskozi analizirala bralno vedenje v razredih in laboratorijih po vsej državi. V osemdesetih letih so lahko nevroznanstveniki z novimi orodji, kot sta računalniška tomografija (CT) in funkcionalna magnetna resonanca (fMR), preučevali možgansko dejavnost in ugotavljali, kako točno se otroci učijo brati. S temi podatki so lahko raziskovalci natančno opredelili preproste korake, s katerimi so lahko zaposleni starši pomagali otrokom, da postanejo bralci.

Pa vendarle so minila že tri desetletja, odkar so znanstveniki osvetlili bralne procese, pa je večina ljudi glede branja še vedno v temi. Pretresljiva statistika je dovolj zgovorna: nacionalno preverjanje znanja jasno kaže, da 37 odstotkov četrtošolcev ne dosega osnovnih bralnih spretnosti – in ta številka je še višja pri etničnih manjšinah, v družinah z nizkimi dohodki in med učenci angleščine kot tujega jezika. Fundacija za pravico do branja sporoča, da lahko za približno 20 odstotkov vseh maturantov

rečemo, da so funkcionalno nepismeni, in po neodvisni zvezni agenciji za financiranje umetnosti sodeč, je zgolj 20 odstotkov sedemnajstletnikov pritrnilo, da v prostem času redno berejo, kamor se prišteva tudi časopise, revije in stripe.

Če pod vsem tem potegnemo črto, lahko rečemo, da nepismenost (nezmožnost branja) in nezainteresiranost za branje med otroki povzročata pravo razdejanje v življenju posameznikov in celotne družbe.

To knjigo sem napisala, ker želim drugim staršem sporočiti, kaj so ugotovili znanstveniki in kaj sem se o otrocih in branju naučila sama. S tem ko otroku pomagamo, da se razvije v strastnega bralca, ga po mojem mnenju namreč socialno, čustveno in tudi umsko bogatimo. Tako je lahko uspešen v šoli in v življenju, prihodnost pa mu na stežaj odpira vrata. To je dar za vse življenje.

I. POGLAVJE:

MOČ STARŠEM!

Otrokova bralna zmožnost bo določila njegovo šolsko pot in vplivala tako rekoč na čisto vse plati njegovega življenja – na njegovo inteligenco, samozavest, odnose, kariero, gmotni položaj, družbeni položaj, raven notranjega zadovoljstva in na zdravje.

Prav nič ne pretiravamo, če rečemo, da bo branje oblikovalo otrokovo prihodnost.

Na vrsti so dobre novice: vzgajanje spretnega, zagnanega bralca je lažje, kot si morda mislite – in začnete lahko že danes,

- četudi imate morda veliko dela,
- četudi je vaš otrok šele prišel na svet ali naredil prve korake,
- četudi vaš otrok obožuje tehnologijo,
- četudi je vaš otrok izjemno dejaven in športen,

- četudi ima vaš otrok težave pri učenju branja,
- četudi vaš otrok *zna* brati, vendar knjige ne bo odprl, če mu tega ne bo naročil učitelj.

Pravzaprav lahko spremenite prihodnost svojega otroka že s tem, ker berete to knjigo. Zakaj? Ker bo knjiga spremenila vaš pogled na branje – in vaš pogled bo neizmerno vplival na končni bralni uspeh vašega otroka.

Moje zaupanje v vas ne temelji na ugibanjih ali neosnovanem optimizmu, temveč izvira iz obsežne zbirke raziskav kot tudi iz lastnih pedagoških in materinskih izkušenj.

Branje za znanstvenike že dolgo ni več skrivnost. Ugotovili so, da je opismenjevanje postopen proces, ki se začne doma, že v najzgodnejšem obdobju, in se nadaljuje ves čas šolanja. Težava je v tem, da njihova spoznanja še niso prešla iz akademskih krogov med splošno javnost, zato se pojavlja velik razkol med ugotovitvami stroke in tem, kar starši vedo o branju. In prav zato sem napisala to knjigo – z njo želim premostiti vrzel med znanstveniki in zaposlenimi starši, kot ste vi.

Prednosti petih korakov

.....

Sama menim, da se pri vzgoji in starševstvu ne moremo opirati zgolj na znanost, zato sem izbrala najboljše raziskave o tej temi in jih prepletla s spoznanji, ki sem jih kot učiteljica in mati nabirala več let. Iz vsega tega sem oblikovala pet preprostih korakov, s katerimi je otroka mogoče vzgojiti v bralca.

1. *Pogovarjajte se, pogovarjajte se, pogovarjajte se s svojim novorojenčkom, malčkom in šolarjem.*
2. *Spodbujajte prosto igro in goreče ohranajte prosti čas.*
3. *Svojemu otroku berite in razlagajte, kako, kdaj in kaj mu berete.*
4. *Mlademu bralcu bodite v oporo in spodbudo, še zlasti pa spodbujajte bralca, ki ima težave.*
5. *Izkoristite možnosti tehnologije, ne pa tudi izkoriščajte, ter uravnovesite otrokove priložnosti dejavnosti.*

Teh korakov ne smemo dojemati, kot da so točna navodila, temveč bolj v razmislek o novih vidikih na branje. Uporabljajte jih lahko v poljubnem vrstnem redu in jih prilagajate lastnim potrebam, osebnosti in okoliščinam.

Ko boste prebrali to knjigo, boste vedeli:

- katera splošna prepričanja o otrocih in branju so napačna,
- kdaj je beseda »zgodaj« pomembna pri branju in kdaj ne,
- katere zvižace pripomorejo k temu, da v vseh otrocih – tistih, ki še ne berejo, tistih, ki začnejo brati zelo kmalu, kot tudi tistih, ki imajo z branjem težave – vzklije vseživljenjska ljubezen do knjig,
- kdaj sproščeno spremljati otrokove bralne spretnosti in kdaj se mu ostro postaviti v bran,
- kako otroku pomagati, da kar najbolje izkoristi tehnologijo.

Skrivnost je v užitku

Odrasli se teme o branju vse prepogosto lotevajo z mrkim pristopom, kot da gre za zdravilo, ki ga je treba hočeš nočeš pogoltniti. Moj pristop je popolnoma obraten. Temelji na osupljivem spoznanju iz pedagoških let: že res, da je učenje branja resna zadeva, toda vzgajanje bralca je predvsem igra – igrivost, smeh, naklonjenost, muhavost in veselje.

Prav zato bi rada že na začetku povedala jasno in glasno: moj pristop k vzgoji bralcev temelji na znanstvenih dognanjih. Toda moja metoda se opira na užitek – na užitek staršev in užitek otrok, užitek v tem trenutku in užitek v prihodnje.

Če boste pri svojem novorojenčku, malčku ali šolarju uporabljali teh pet preprostih korakov, vam pri učenju branja ne bo treba poučevati ali voditi, prav tako otroka ne bo treba siliti k branju. Otroka boste preprosto povabili na zabavo – zabavo po njegovem okusu. Če se bosta v njegovem otroštvu skupaj dovolj zabavala, bo ta zabava trajala vse njegovo življenje.

»»Moj pristop k vzgoji bralcev temelji na znanstvenih dognanjih. Toda moja metoda se opira na užitek.«

Povzetek prvega poglavja

Glavne točke

- Bralne sposobnosti vašega otroka bodo vplivale domala na vse vidike njegovega življenja – na njegovo inteligenco, samozavest, medosebne odnose, karierno pot, gmotni položaj, družbeni položaj, raven notranjega zadovoljstva in zdravje.
.....
- Vzgajanje vznesenih bralcev je lažje, kot si mislite.
.....
- Vaš osebni odnos do branja je pomemben.
.....

Kako ravnati

- Zaupajte vase, da otroku zmorete pomagati, da bo vzljubil besede in knjige.
.....
- Branja se lotevajte kot zabavnega opravila, ne težaškega.
.....

2. POGLAVJE:

POZABITE NA ZMOTE O BRANJU!

Zaradi nekaterih strašansko razširjenih – a napačnih – predpostavk o otrocih in branju so starši postali tako zafrustrirani in brezvoljni, da so se nekateri celo nehali truditi, da bi pri svojih otrocih vzbudili veselje do knjig in branja. Zato bi se rada na kratko lotila teh zmot in napačnih predpostavk, ker ne želim, da vas pri vzgoji strastnega bralca ovirajo.

Te napačne predpostavke se nekako uvrščajo v tri skupine:

- 1.** *predpostavke o tehnoloških napravah,*
- 2.** *predpostavke o učiteljih in šoli,*
- 3.** *predpostavke o času.*

Podrobneje si jih pogledjmo pa bomo ugotovili, zakaj so napačne.

Tehnološke naprave

Napačna predpostavka: otroci ne berejo, ker so tehnološke naprave izpodrinile knjige.

Tehnologija je priročen grešni kozel, vendar ni pravi razlog, zakaj vaš otrok ne bere.

Za začetek nima smisla misliti, da gre za izbiro: ali bo vaš otrok uporabljal tehnološke naprave ali bral knjige. Za razvoj v naši družbi vaš otrok potrebuje obe vrsti spretnosti – zmožnost uporabe naprav in zmožnost tekočega branja. Naprave in knjige se na srečo medsebojno ne izključujejo, zato lahko čez dan uporablja tehnološke naprave, nato pa poseže še po knjigi, in v obojem lahko vsakodnevno uživa. Ključna beseda pri vsem skupaj pa je vendarle »uživa« in na to se morate osredotočiti.

Dejstvo, da vaš otrok bolj uživa s tehnološko napravo v roki kot pa s knjigo, vas ne sme presenetiti ali vam vzeti volje. Televizor in računalnik sta ne nazadnje tako preprosta za uporabo, da ju zna prižgati že malček – in že se zabava. Branje pa je neznansko zapleten, težaven in zahteven miselni podvig. Potrebni je mnogo let učenja in vaje, preden je otrok sposoben prebrati knjigo, in branje je na začetku pravo garaštvo.

Novopečeni bralec porabi toliko energije za izgovorjavo posameznih besed, da se ne more osredotočati na zgodbo, zato ima občutek, da je branje navadna muka. Vseeno pa morate razumeti: če bo otrok dovolj vadil, bo sčasoma razvil sposobnost, da besedo zgolj ošine s pogledom in jo v hipu razume, in takrat bo branje potekalo brez napora. Ko bo otrok tekoče bral, bo v listanju knjige

sproščeno užival čisto enako kot pri gledanju televizije ali igranju računalniških igrlic.

Če povem drugače: sovražnost do tehnoloških naprav je izguba časa. Raje posezite po petih korakih, opisanih v tej knjigi, da boste otroku pomagali premostiti ovire v začetni fazi branja, tako da bo ob koncu osnovne šole bral z užitkom. Ko mu bo branje prešlo v kri, bo lahko do konca življenja užival tako ob prebiranju knjig kot tudi ob uporabi tehnoloških naprav.

Napačna predpostavka: tehnološke naprave so zavladale v življenju otrok, starši pa ne moremo storiti ničesar.

Starši imate izjemno moč pri odločanju, koliko bodo tehnološke naprave vplivale na vašega otroka.

Za začetek je treba poudariti, da se te naprave niso kar same priplazile v otrokovo življenje. Vi kupujete tovrstno opremo, jo nameščate po svoji hiši, v svoj avto in dajete otroku za darilo. Zatorej lahko prisotnost tehnoloških naprav v otrokovem okolju tudi nadzirate.

Druga stvar: otroku lahko preprečite, da bi se pretirano igralkal s tehnologijo, kot mu lahko preprečite, da bi se pretirano nažiral s hitro prehrano – in sicer tako, da postavite jasna pravila, kako, kdaj in kje lahko uporablja naprave.

Tretja stvar: otroku ste lahko zgled, tako da tudi sami zmerno uporabljate tehnološke naprave.

Kombinacija vaših dejanj, odločitev in vedenja ima na vašega otroka izjemen vpliv.

Zatorej se morate samo odločiti: lahko poskrbite, da bo tehnologija obogatila otrokovo življenje, ali pa mu lahko z nedeljavnostjo omogočite, da pretirano uporablja tehnološke naprave in trpi posledice. Vaš otrok, vaša odločitev.

Napačna predpostavka: v tehnološki dobi je branje knjig zastarelo.

Branje je pomembnejše kot kadarkoli prej. Zakaj? Ker je branje ključ do izobrazbe, izobrazba pa je v naši družbi edina pot do uspeha.

Američani so nekoč lahko lepo živeli zgolj s srednješolsko izobrazbo. Toda pojav digitalne tehnologije, razvoj globalnega trga, za nameček pa usihajoče svetovno gospodarstvo so povzročili, da so se razpasle službe za minimalno plačo. Američani zdaj potrebujejo višješolsko ali celo univerzitetno izobrazbo, da se sploh prebijejo v srednji sloj. Z izobrazbo se ne poveča le prihodek, temveč so z njo povezani tudi boljše zdravje, daljša življenjska doba in kakovostnejše življenje.

Pravzaprav je življenje v zadnjih letih postalo tako večplastno, da je pismenost nujna že za vsakdanja opravila. Ljudje morajo znati brati prijave na razpisana delovna mesta, izobraževalno čtivo, navodila za uporabo, deklaracije na zdravilih in medicinskih pripomočkih, zavarovalniške obrazce, najemne in prodajne pogodbe ter vse sorte drugih pravnih dokumentov.

Otroka, ki se ne bo naučil brati dovolj tekoče, da doseže določeno stopnjo izobrazbe, čaka temna prihodnost.